

SVATÁ TAJINA

POMAZÁNÍ OLEJEM

Postup pomazání olejem nemocných, jež koná sedm kněží (nebo alespoň tři) shromážděných v chrámě neb v domě u nemocného. Tajina smí být udělena pouze nemocným (a to i na bolesti duševní či nemoci duchovní). Podle ruské tradice jednou za trvání téže nemoci (podle jiné tradice: jednou do roka; jinde, např. v monastýru ct. Nikodima v Řecku, se koná hromadně každý měsíc).

Postaven je (na střed chrámu) stolec (pokrytý chrámovým ubrusem), na němž je nádoba s pšenicí (možná je i rýže, žito apod.; v řecké tradici se používá pšeničná mouka) a na pšenici prázdná nádobka (lampáda) (v řecké tradici je hned od počátku naplněna olejem a v něm je zapáleno světlo). Kolem pak je v pšenici (resp. v mouce) zapíchnuto sedm nezapálených svíček a (dle ruské praxe) sedm štětců k vykonání pomazání; dále je na stolku kříž a svaté evangelium. Připraven je olej (ať už nalitý v lampádě či zatím v lahvičce). Do lampády nalévá olej ke svícení vždy jedině kněz.

Těž se rozžehnou na stolku svíce (nebo dva přenosné svícný stojící za stolkem). Všem kněžím (i nemocnému –ným, je-li možno) se rozdají nezapálené svíce.

Nutná je při službě Tajiny přítomnost nemocného (může to být v chrámu nebo v soukromém domě, kde nemocný leží). Konat Tajinu oleje je možno v každém dni v roce a ve kteroukoli hodinu dne či noci, kdy to stav nemocného vyžaduje.

Neupotřebený posvěcený olej se vlévá do lampády u svatého prestolu. Vše od oleje (vata apod.) se spaluje (správně v chrámu; např. v kadidelnici). Svíčky, které hořely u oleje (zapíchané do zrní či mouky) se mají zapálit při bohoslužbě v chrámu.

Když stanuli kolem stolku oblečení ve (světlém) epitrachilu a felonu, vezme první kněz kadidelnici s kadidlem a okuřuje (3×) kolem stolku: olej, který je na něm, celý chrám (nebo dům) i lid. Stanuv pak před stolkem čelem k východu, začíná, řka:

Kněz: Blahosloven Bůh náš, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě !

Králi nebeský, Utěšiteli, Duchu pravdy, jenž jsi všude přítomen a vše naplňuješ, poklade blaha a dárce života, přijď a usidliž se v nás a očistiž nás ode vši skvrny a spasiž, Blahý, duše naše.

Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi. (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Přesvatá Trojice, smiluj se nad námi. Pane, očisť hříchy naše; Vládce, odpusť přestoupení naše; Svátý, navštiv a zhoj nemoci naše pro jméno své. Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Sláva... I nyní...

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům našim a neuvodň nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

Kněz: Neboť tvé jest království i moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Hospodi, pomiluj. (12×)

Pojďte, pokloňme se Králi našemu Bohu.

Pojďte, pokloňme se a padněme před Kristem, Králem naším Bohem.

Tajina svěcení oleje

Pojďte, pokloňme se a padněme před samým Kristem, Králem a Bohem naším.

Žalm 142. (143.)

Hospodine, vyslyš modlitbu mou, pro pravdu svou pozoruj prosby mé. Vyslyš mne pro spravedlnost svou.

A nevcházej v soud se služebníkem svým, neboť není spravedliv před tebou nižádný z živých.

Neboť stíhá nepřítel duši mou, ponížil až k zemi život můj; vsadil mne do temnoty, jako *jsou* ti, kteří od věků zemřeli.

Sklíčen je ve mně duch můj a neklidné je ve mně srdce moje.

Vzpomínám na dny dávné, učím se ze všech skutků tvých, v dílech rukou tvých nalézám poučení.

Vztahuji k tobě *v modlitbě* ruce své, duše má žízní po tobě jako vyprahlá země.

Rychle mi popřej sluchu, Hospodine, *neboť* duch můj prchá. Neodvracej tváře své ode mne, *jinak* budu podoben těm, kteří do hrobu klesli.

Dej, ať uslyším z jitra o milosti tvé, neboť v tebe doufám. Ukaž mi cestu, Hospodine, po které mám kráčet, neboť k tobě se povznáším v duši své.

Zapuď ode mne nepřátele mé, neboť k tobě se utíkám.

Nauč mne plnit vůli tvou, neboť Bůh můj jsi ty. Duch tvůj dobrý povede mne do země spravedlnosti.

Pro jméno své, Hospodine, život mi daruješ ve spravedlnosti své, vyvedeš ze soužení duši mou.

A v milosti své vyhladíš nepřátele mé a zničíš všecky, kdož mne utlačují, neboť jsem služebník tvůj.

Sláva... I nyní... Allelujah (3×).

Diákon: Opět a opět v pokoji k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Přispěj nám, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodátí (milostí) svou.

Tajina svěcení oleje

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslavenější a slavné vládkyňe naší Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhu a veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Odpověď: Tobě, Hospodine.

Kněz: Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Sbor: Amen.

Dále zpívají: Allelujah. (Hl. 6.) (Ž 38, 2 a 6, 3)

Verš 1. Hospodine, v prchlivosti své mne netrestej, ani v hněvu svém mne nekárej.

Verš 2. Smiluj se nade mnou, Hospodine, neboť jsem nemocen.

Odpověď: Allelujah. (3×)

Čtec: tropary, hl. 6.

Smiluj se nad námi, Pane, smiluj se nad námi, neboť žádné omluvy nevědouce, tuto modlitbu tobě, jako Pánu svému, my hříšníci přinášíme: smiluj se nad námi.

Sláva...

Pane, smiluj se nad námi, neboť v tebe doufáme; nehněvej se na nás velmi, aniž rozpomínej se na hříchy naše, ale pohleď i nyní jako milosrdný na nás a zbav nás nepřátel našich; neboť tys Bůh náš a my lid tvůj, všichni dílo rukou tvých a jméno tvé vzýváme.

I nyní...

Bránu milosrdenství otevři nám, požehnaná Bohorodice, abychom doufajíce v tebe nezahynuli, ale osvobozeni byli tebou od všeliké bídy; ježto jsi spása pokolení křesťanského.

Tajina svěcení oleje

Potom **žalm 50.** (51.): Smiluj se nade mnou, Bože...

A kánon

(jehož akrostich zní:

Modlitba oleje, zpěv Arseniův); hl. 4

Píseň 1.

Irmos: Když rudého moře širavou nesmočenýma nohama prošel dávný Izrael, přemohl sílu Amalekovu Mojžíšovýma rukama znázorňujícíma kříž.

Vládce, jenž vždy olejem milosrdenství duše a zároveň i těla lidská utěšuješ, a olejem ochraňuješ věřící, ty sám se i nyní skrze olej slituj nad těmi, kteří k tobě přistupují.

Tvou milostí, Vládce, naplněna je celá zem, proto tě dnes – jsouce pomazávání tvým Božským drahocenným olejem – s vírou prosíme, aby se nám dostalo tvé milosti rozum přesahující.

Sláva... Lidumile, jenž jsi milostivě přikázal svým apoštolům, aby nad nemocnými služebníky tvými vykonávali tvé posvátné pomazání, na jejich modlitby se nade všemi smiluj skrze tvou pečeť (svatého pomazání).

I nyní... Jediná čistá, která jsi porodila oceán pokoje, po němž na tvých modlitbách vždy k Bohu plujeme, vysvobod' z neuhů a strádání služebníka tvého, aby neustále velebil tebe.

Píseň 3.

Irmos: V tobě se raduje církev tvá, Kriste, volajíc: Tys síla má, Pane, útočiště i opora.

Tajina svěcení oleje

Ty, jenž jediný jsi Podivuhodný v očích lidí věřících, Kriste milostivý, uděl krutě nemocnému (*-ným*) blahodať svou shůry.

Hospodine, jenž jsi kdysi svým Božským pokynem ukázal ratolest olivy k opadnutí potopy, spasiž svou milostí tohoto trpícího (*tyto trpící*).

Sláva... Ohněm Božského světla osvěť i nyní skrze pomazání v milosti své, Kriste, k milosti tvé chvátajícího (*chvátající*).

I nyní... Shlédni přívětivě s výsosti, Matko Tvůrce všech, a ulehči modlitbami svými trpké neštěstí chorého (*-ých*).

Sedálen, hl. 8.

(*Podoben: Pastýřská šalmaj*)

Tys jako Božská řeka milosti, jako hlubina mnohého milosrdenství, Slitovný, zjev proudy tvé Božské milosti a uzdrav všechny; dej hojně téci pramenům divů a omyj všechny, neboť k tobě se vždy utíkajíce, vroucně vyprošujeme blahodať.

Druhý sedálen, hl. 4.

(*Podoben: Povznevší se*)

Lékaři a Pomocníku těch, kdo jsou v bolestech, Vysvoboditeli a Spasiteli těch, kdo jsou v neduzích, sám Vládce a Pane všech, daruj uzdravení nemocnému (*-ným*) služebníku (*-ům*) svému (*svým*), slituj se a smiluj nad tuze se prohřešivším (*-mi*) a vysvoboď ho (*je*) z hříchů, aby slavil (*-li*) Božskou moc tvou.

Píseň 4.

Irmos: Když tebe, Kriste, Slunce spravedlnosti, viděla církev povzneseného na Kříž, strnula na místě, volajíc, co se náleželo: Sláva síle tvé, Pane!

Spasiteli, tys jako myro nehynoucí, jež vytrysklo z tvé milosti a očišťuje svět; slitovně jako Bůh smiluj se nad tím (*těmi*), jenž (*jež*) s vírou pomazuje (*-jí*) tělesné rány.

Tajina svěcení oleje

Když jsi nyní, Vládce, poznamenal utišující pečeti tvé milosti čivy služebníků svých, učiň, ať je tento vchod pro všechny nepřátelské síly neprůchodný a jim nepřístupný.

Sláva.... Lidumile, jenž prikazuješ nemocným, aby povolali tvé zbožné vykonavatele posvátných úkonů, a jejich modlitbou a pomazáním tvým olejem dosáhli spásy, spasiž svou milostí trpícího (*trpící*).

I nyní.... Bohorodice, vždycky Panno, přečistá, pevná záštito a ochránkyně, přistave i hradbo, žebři i předhradí, smiluj se a slituj nad nemocným (*nemocnými*), neboť k tobě jediné se utekl (*utekli*).

Píseň 5.

Irmos: Tys, Pane můj, přišel do světa jako světlo, svaté světlo, jež od temnoty nevědomosti odvracíš ty, kdo tě s vírou opěvají.

Tys, Blahý, hlubina milosrdenství, smiluj se, Milostivý, Božskou milostí svou nad strádajícím (*-mi*) jako Dobrotivý.

Kriste, jenž jsi duše i těla naše nevysvětlitelně shůry posvětil zobrazením tvé Božské pečeti, zhoj všechny rukou svou.

Sláva... Pane nejdobrotivější, jenž jsi ve své nevýslovné lásce přijal od nevěstky pomazání myrem, slituj se nad služebníkem (*-ky*) svým (*svými*).

I nyní... Nade vše opěvovaná, čistá, přeblahá Vládce, smiluj se nad těmi, kdo jsou pomazáni Božským olejem, a spasiž služebníka (*-ky*) svého (*své*).

Píseň 6.

Irmos: Oběť přinesu ti s hlasem chvály, Hospodine, volá k tobě církev od démonské krve očištěná Krví, jež z milosti (Boží) prýštila z boku tvého.

Lidumile, výroky svými jsi ustanovil používání oleje pro pomazání na krále a skrze velekněze jsi je uskutečňoval, spasiž jako

Tajina svěcení oleje

Dobrotivý svou pečeti i strádajícího (-jící).

Žádné společenství se žhnoucími démony ať se nedotkne toho, komu je Božským pomazáním učiněno znamení na (tělesných) smyslech, ale ať je ohrazen záštitou slávy Boží.

Sláva... Vztáhni s výsosti ruku svou, Lidumile, a posvěti olej tvůj, daruj ho služebníku (-kům) svému (svým) ku zdraví a vysvobození ode všech neduhů.

I nyní... Zjevila ses ve svém Božském chrámě jako oliva plodná, jejíž milostí je naplněn svět, Matko Stvořitele, proto spasiž dotykem modliteb tvých strádajícího (-jící).

Kondak, hl. 2.

(Podoben: Hledaje vznešené)

Tys pramen milosti, Přeblahý, Dobrotivý, zbaviž tedy všech neštěstí ty, kdo se s vroucí vírou klanějí a padají před tvou nevýslovnou milostí; odejmi jejich neduhy a dejž jim shůry blahodať Božskou.

Píseň 7.

Irmos: V perské peci pěli abrahamští mládenci, spalování spíše láskou ke zbožnosti nežli plamenem: Blahoslaven jsi, Hospodine, ve chrámě slávy své.

Ty, jenž v milosti a slitováních svých, jediný Spasiteli, Bože, Uzdraviteli všech, hojíš duševní strasti i tělesná postižení, sám zhoj a vyléči i tohoto (tyto) trpícího (trpící) nemocemi.

Když olejem pomazání znamenány jsou hlavy všech, uděl to-muto (těmto), který (-ří) hledá (-dají) milost tvého vysvobození, Kriste, radost veselí a obdaruj ho (je) bohatou milostí svou, Pane.

Sláva... Tvá pečeť je mečem proti démonům, Spasiteli, a modlitby kněží jsou ohněm spalujícím duševní bolesti. Uzdravení

Tajina svěcení oleje

tvé přijímající, u víře opěvujeme tebe.

I nyní... Matko Boží, jež jsi v lůně slavně přijala Toho, jenž všechno drží na dlani své, a nevypravitelně Mu dala tělo, prosíme tě, pohni Ho ke smilování nad strádajícími (-mi).

Píseň 8.

Irmos: Daniel v jámě zacpal rozepjatýma rukama tlamy lvů, a mládenci, milovníci zbožnosti, přepásání ctností uhasili sílu ohně, pějíce: Dobrořečte Hospodinu, všechna díla Hospodinova.

Nade všemi se smiluj, Spasiteli, ve veliké své a Božské milosti; proto jsme se všichni shromáždili, představující tajemně sklonění slitovnosti tvé a přinášejíce u víře pomazání olejem tvému (*tvým*) služebníku (-*kům*), jehož (*jež*) rač i ty navštívit.

Proudem milosti tvé a pomazáním tvých kněží, Kriste, smyj jako Milosrdný, Pane, trýzně i utrpení a záchvaty bolesti z tohoto (*těchto*), který (*kteří*) mučivými strastmi trpí, aby tě vděčně slavil (-*li*), došed (*došedše*) spásy.

Sláva.... Zatímco my kreslíme znamení sklonění se s výsosti a mírnosti, tedy znak Božské milosti, ty, Vládce, nevzdaluj svou milost od nás, aniž přehlížeš toho, jenž stále u víře volá: Dobrořečte Hospodinu, všechna díla Hospodinova.

I nyní.... Jako korunu jsi, Čistá, přijala do svého lůna přeslavnou Boží přirozenost – Boha, který se z tebe narodil. Tím přemoženy jsou voje nepřátel a to mocné je nad nimi vítězství. Pročež ověnění zářivou radostí z tvých darů, opěvujeme tebe, nade vše opěvovaná Vládkyně.

Píseň 9.

Irmos: Kámen rukou neodseknutý z hory nedotčené, Kámen úhelný se odřal z tebe, Panno; a tím je Kristus, jenž sjednotil rozptýlené bytosti, protože s veselím tebe, Bohorodice, velebíme.

Tajina svěcení oleje

Shlédni s nebes, Slitovný, ukaž svou milost všem, dej nyní své zastání a sílu svou přistupujícímu (*-cím*) k tobě skrze Božské pomazání od tvých kněží, Lidumile.

Viděli jsme s radostí, přeblahý Spasiteli, Božský olej, jež jsi přijal ve svém Božském sklonění nad chápání účastníků a jež jsi předobrazně odevzdal těm, jimž se dostává Božské koupele.

Sláva... Slituj a smiluj se, Spasiteli!, duše i těla služebníků svých zbav od všeho krutého a od bolestí, vysvoboď je od střel zlého; jako Pán milostivý je zhoj Božským pomazáním.

I nyní... Pění a modlitby služebníků svých přijímajíc, Panno, zbav skrze nás přimluvami svými ukrutných trápení a bolestí, Přechistá, toho (*tyto*), jenž (*jež*) se utíká (*-kají*) pod krov tvůj.

Jest vpravdě důstojno, blahoslaviti tebe, Bohorodici, vždy blahoslavenou a přechistou Matku Boha našeho. Tebe nad cherubíny ctěnější a nad serafíny bez přirovnání slavnější, bez porušení Boha Slovo porodivší, pravou Bohorodici velebíme.

Exapostiliář
(*Podoben: Navštívil nás*)

V milosti své, Blahý, popatř svým okem na modlitby nás, shromážděných dnes ve svatém chrámě tvém, abychom pomazali Božským olejem chorého (*choré*) služebníka (*-níky*) tvého (*tvé*).

A stichiry hl. 4.
(*Podoben: Dal jsi znamení*)

Jenž vše k našemu užítku proměňuješ, udělil jsi skrze apoštoly své, Lidumile, blahodať svou, aby kněží tvým svatým olejem hojili rány a neduhy všech. Proto i nyní toho (*tyto*), jenž (*jež*) s vírou přistupuje (*-pují*) ke tvému oleji, jako Milosrdný posvěť a smiluj se nad ním (*nimi*), od každého neduhu jej (*je*) očisti a učíš hodným (*-nými*) nehynoucího pokrmu tvého, Pane.

Tajina svěcení oleje

Shlédni s nebes, Nepostižitelný, jako Dobrotivý, jenž jsi svou neviditelnou rukou poznačil naše smysly, Lidumile, daruj svým Božským olejem tomu (*těm*), jenž (*jež*) se k tobě utíká (*-kají*) s vírou a prosí o prominutí prohřešení, také uzdravení duše i těla, ať tě oslavuje (*-vují*) s láskou a velebí vládu tvou.

Pomazáním tvým olejem a dotýkáním kněží posvěť, Lidumile, s výsosti služebníka (*-níky*) svého (*své*), zbav ho (*je*) neduhů, očisti a omyj od duševní poskvrny, Spasiteli, a zbav zlých spletitých sklonů, utiš bolesti, odežen záchvaty a soužení znič jako Slitovný a Dobrotivý.

Sláva... I nyní... *Bohorodičen*:

Tebe, přečistou komnatu královskou, prosím, Mnohoopěvovaná: očisti moji mysl, poskvrněnou všelikými hříchy a učiň ji krásným sídlem Božské Trojice, abych já, nepotřebný služebník tvůj, velebil moc tvou a nezměrnou milost, docházeje spasení.

Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný... (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Přesvatá Trojice, smiluj se nad námi. Pane, očisť hříchy naše; Vládce, odpusť přestoupení naše; Svatý, navštiv a zhoj nemoci naše pro jméno své.

Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Sláva... I nyní...

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům našim a neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

Tajina svěcení oleje

Kněz: Neboť tvé jest království...

Amen.

Čtec: tropar, hl. 4.

Jediný rychlý zachránce, Kriste, pospěš shůry navštívit trpícího (-pící) služebníka (-níky) svého (své), zbav ho (je) bolesti a hořkých utrpení a pozdvihni ho (je), aby neustále opěvoval (-li) a oslavoval (-li) tebe, na přímluvy Bohorodice, jediný Lidumile.

Potom říká diákon nebo první kněz tuto ektenii:

Diákon: V pokoji k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Za pokoj shůry a spásu duší našich k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Za svatý chrám tento a za vcházející v něj s vírou, zbožností a bázní Boží k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Aby posvěcen byl olej tento mocí, působením a sestoupením Svatého Ducha, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Za služebníka (-níky) Božího (Boží) (jméno) a navštívení jeho (jejich) v Bohu a aby sestoupila na něho (ně) blahodať Svatého Ducha, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Tajina svěcení oleje

Diákon: Abychom zbaveni byli všelikého soužení, hněvu a nouze, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Přispěj nám, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodati (milostí) svou.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslavenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhu i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Odpověď: Tobě, Hospodine.

Nyní **vlévá kněz olej** do nádobky (tj. kandila, lampády), která je umístěna v pšenici. Lžičkou se promíchá s vínem (tak v Konstantinopoli) či bogojavlenskou vodou (tak na Sinaji).

Kněží si zapalují svíčky, a spolu s tím se zapaluje i sedm svíček, které jsou zapíchnuty v pšenici.

První z kněží pronáší **modlitbu posvěcení oleje** nad lampádou s olejem (ostatní kněží čtou modlitbu tiše s ním).

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Hospodine, jenž milostí a slitováním svým uzdravuješ ne-duhy duší i těl našich, sám, ó Vládce, posvěť olej tento, aby byl k uzdravení těm, kteří budou jím pomazáni, a k odstranění každého utrpení, poskvrní těla a duše a všelikého zla. **Aby tím oslaveno bylo přesvaté jméno tvé, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

V čase, kdy je kněžími čtena modlitba, pějí se tyto tropary:

Tajina svěcení oleje

HL. 4. Jediný rychlý zachránce, Kriste pospěš navštívit shůry trpícího služebníka svého, zbav ho bolestí a hořkých utrpení, a pozdvihni ho, aby neustále opěvoval a oslavoval tebe, na přímluvy Bohorodice, jediný lidumile Kriste Bože, přicházím k tobě s osleplýma očima duše jako od narození slepý a vzývám tě kajícně: Buď nám milostiv, ty, jenž vše k našemu užitku proměňuješ.

HL. 3. Pozdvihni, ó Pane, svou Božskou záštitou, mou duši těžce ochrnulou hříchy a nemístnými skutky, ať volám cestou ke spáse k tobě, Slitovníče, jenž jsi kdysi pozdvihl ochrnulého: Slitovný Kriste, daruj mi uzdravení.

HL. 2. Přijal jsi, spravedlivý (Jakube), jako učedník Páně evangelium, jako mučedník a bratr Páně máš nepopsatelný dar: Máš volnost slova k modlitbě jako velekněz. Pros Krista Boha, aby spaseny byly duše naše.

HL. 4. Jednorozené Slovo Otcovo, Bůh, jenž k nám přišel v poslední dny, učinil tě, božský Jakube, prvním pastýřem a učitelem jeruzalémským i věrným vykonavatelem duchovních Tajin. Proto tě, apoštole, všichni uctíváme.

HL. 3. V Myrách jsi byl činitelem svatým, neboť jsi, ctihodný (Mikuláši), naplnil Kristovo evangelium, duši jsi pokládal za svůj lid, když jsi zachraňoval nevinné od smrti; proto ses stal svatým, jako veliký zasvěcenec Boží milosti.

HL. 3. Svět tě, trpiteli, získal jako velikého obránce v tísní, přemáhajícího pohany. Tak, jako jsi přemohl zpupnost gladiátora Lya a dodal Nestoru odvahu ke statečnosti, tak se modli, svatý Dimitriji ke Kristu Bohu, aby nám dal velikou milost.

HL. 3. Trpiteli svatý a léčiteli Pantelejmone, pros milostivého Boha, aby dal duším našim prominutí hříchů.

Tajina svěcení oleje

Hl. 8. Svatí nezištníci a divotvůrci, navštivte naše nemoci; darem jste obdrželi, darem dávejte nám.

Hl. 2. Kdo vypoví, panici (Jene), velebnost tvou? Vždyť jsi pramenem divů, vyléváš uzdravení a modlíš se za naše duše jako theolog a Kristův přítel.

Bohorodičen: Tys vroucí modlitba a hradba nezbořitelná; pramen milosti, útočiště světa, úpěnlivě k tobě voláme: Bohorodice, Vládckyně, předcházej a zbav nás béd, jediná rychlá zastánckyně.

I.

Diákon: Pozor mějme!

První kněz: Pokoj všem!

Sbor: I duchu tvému.

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Čtec říká prokimen – hl. 1. (Ž 32, 22 a 1):

Verš 1. Budiž milosrdenství tvé nad námi, Hospodine, I jakož na ději máme v tobě.

Verš 2. Plesejte, spravedliví, Hospodinu, slušíť upřímnou mu zpívati chválu.

Kněz: Velemoudrost!

1. apoštol

Diákon: Čtení z obecného listu svatého apoštola Jakuba.

Tajina svěcení oleje

Budiž známo, že apoštola čte diákon.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, za příklad, jak trpělivě máte snášet utrpení, vezměte si proroky. Ti mluvili ve jménu Páně. Hle, „blahoslavíme ty, kdož vytrvali trpělivě“. Slyšeli jste o vytrvalosti Jobově a víte, k čemu ho Pán nakonec přivedl. Vždyť Pán je plný soucitu a slitování. Především však, bratři moji, nepřísahejte ani při nebi ani při zemi ani při ničem jiném. Vaše „ano“ ať je vždy „ano“ a „ne“ ať je „ne“, abyste nepropadli soudu. Vede se někomu zle? Ať se modlí! Je někdo dobré mysli? Ať zpívá Pánu chválu! Je-li někdo z vás nemocen, ať povolá k sobě kněze církve, a ti ať se nad ním modlí a potírají ho olejem ve jménu Páně; modlitba víry uzdraví nemocného. Pán mu ulehčí, a dopustil-li se hříchů, budou mu odpuštěny. Vyznejte tedy hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni, neboť velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého. (Jak 5,10—16)

Prvý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Allelujah. (Hl. 8.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: O milosrdenství a soudu zpívati budu tobě, ó Hospodine.
(Ž 101,1)

Odpověď: Allelujah. (3×)

První kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

1. evangelium

První kněz: Od Lukáše svaté evangelní čtení.

Tajina svěcení oleje

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě.

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času jeden zákoník přistoupil, pokoušeje Ježíše, řka: „Mistře, co mám činit, abych život věčný zdědil?“ A On jemu: „V zákoně co jest psáno? Kterak čteš?“ On pak odpověděv, řekl: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vsí síly své i ze vsí mysli své, a bližního svého jako sebe.“ I řekl mu: „Právě jsi odpověděl, to čin a živ budeš.“ On pak chtěje se sám ospravedlniti, řekl k Ježíšovi: „A kdo jest můj bližní?“ I odpověděv Ježíš řekl: „Člověk jeden šel z Jeruzaléma do Jericha a upadl mezi lotry, kteří obloupiše ho i zranivše, odešli, sotva živého nechavše. I přihodilo se, že kněz jeden šel touž cestou, a uzřev jej, pominul. Též levita, když byl u toho místa, přistoupiv a uzřev ho, pominul. Samaritán pak jeden cestou se bera, přišel k němu a uzřev jej, slitoval se a přistoupiv, obvázal rány jeho, naliv oleje i vína, a vloživ jej na hovado své, přivedl ho do hospody a měl o něj péči; druhého pak dne odjíti maje, vyňav dva peníze, dal hospodáři a řekl jemu: Měj o něj péči a cožkoli nad to vynaložíš, já, když se vrátím, zaplatím tobě. Kdo tedy z těch tří zdá se tobě bližním býti tomu, který upadl mezi lotry?“ A on řekl: „Ten, kterýž mu milosrdenství prokázal.“ I řekl jemu Ježíš: „Jdi i ty a čin taktéž.“ (Luk 10,25—37)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka Božího (jméno).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Tajina svěcení oleje

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Sbor: Hospodi, pomiluj.

První kněz říká modlitbu (tzv. 2. modlitbu posvěcení oleje):

Bezpočátečný, věčný, svatý svatých, jenž jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, uzdravujícího každý neduh a každou ránu na duších a tělech našich, sešli Svatého Ducha svého a posvěť olej tento a uděl mu milost, aby posloužil služebníku tvému (jméno), jenž bude olejem tím pomazán, k úplnému vysvobození z hříchů a k dědictví království nebeského.

Budiž známo, že někteří říkají tuto modlitbu jen potud (*v nouzových případech*) s ohlasem:

Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým, i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Jinak se však říká až do konce:

Neboť tys Bůh veliký a podivuhodný, střehoucí zákon svůj a milost svou vůči milujícím tebe, skýtající vysvobození z hříchů skrze svatého Syna svého, Ježíše Krista. Znovu nás rodiš, když jsme byli zahynuli ve hříších, světlo dáváš slepým, pozdvihuješ sražené, miluješ spravedlivé a smilováváš se nad

Tajina svěcení oleje

hříšnými, znovu nás vyvádíš ze tmy a stínu smrti, uvězněným pravíš: Vyjděte! a jsoucím ve tmě: Odhrňte závěs! Neboť zazářilo v srdcích našich světlo poznání tváře Páně od té chvíle, jak se pro nás zjevil na zemi a s lidmi žil. Těm, kteří přijali Ho, dal jsi moc syny Božími býti; koupelí nového života jsi nám daroval postavení synů a učinil nás nedostupnými pro ďáblovu násilí. Neboť jsi nechtěl, abychom se očisťovali krví zvířat, ale skrze svatý olej dal jsi zobrazení kříže Jeho, abychom byli Kristovým stádcem, královským kněžstvem, lidem svatým; očistiv nás vodou a posvětiv Duchem tvým svatým. Sám, Vládce, Hospodine, uděl nám blahodať k této službě tvé, jakož jsi dal Mojžíšovi, služebníku svému, a Samuelovi, milovanému tvému, a Janovi, tvému vyvolenému, a všem, kteří ve všech pokoleních před tebou chodili. Takto učíš, abychom i my byli služebníky tvé Nové smlouvy nad tímto olejem, jemuž jsi dal moc drahocennou krví Krista tvého; abychom vysvlečeni ze světských vášní umřeli hříchu a žili ve spravedlnosti, jsouce oblečeni v Něho (Krista) skrze nadcházející pomazání olejem posvěcení, které ať je uvedeno na toho, který si to žádá. Budiž, Hospodine, olej tento olejem radosti, olejem posvěcení, oděvem královským, mocnou zbrojí, odpuzením každé činnosti ďábla, pečeti chránící před jeho úklady, radostí srdce, věčným veselím. Ať budou i ti, kdo jsou pomazáváni tímto olejem, znovuzrozeni, strašliví protivníkům, ať zazáří v jasů tvých svatých, nemajíce poskvrny ani kazu, a kéž jsou přijati do tvých věčných pokojišť, a necht' přijmou poctu povolání s výsosti.

Ohlas: Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým, i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Tajina svěcení oleje

A po modlitbě **vezme první kněz první štětec, namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného** na způsob kříže: na čele, obou chrápcích, na tvářích, na ústech, na prsou, na obou stranách dlaní, říkáje tuto modlitbu:

Otče svatý, lékaři duší i těl, jenž jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, uzdravujícího každý neduh a vysvobozujícího od smrti, uzdrav i služebníka svého (jméno) od jeho duševní i tělesné nemoci a obživ ho blahodatí Krista svého: na přímluvy přesvaté Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a pro zastání svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma a Anny, i všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytým Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Tuto modlitbu říká jeden každý kněz poté, co přečte evangelium a následnou modlitbu. Současně pomazává nemocného olejem.

II.

Diákon: Pozor mějme!

Druhý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému!

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Čtec: *Prokimen – hl. 2.* (Ž 118, 14 a 18):

Verš 1. Síla má i píseň má jest Hospodin, **I** on stal se mojí vy-svoboditelem.

Tajina svěcení oleje

Verš 2. Citelně pokáral mne Hospodin, ale smrti mne nevydal.

Kněz: Velemoudrost!

2. apoštol

Diákon: Čtení z listu svatého apoštola Pavla k Římanům.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, povinni jsme my silní ne sami sobě se líbiti; jeden každý z vás zalibuj se bližnímu k dobrému ku vzdělání, neboť i Kristus ne sám sobě se líbil, ale jakož psáno jest: „Hanění hanějících tebe připadlo na mne.“ Neboť cožkoli dříve napsáno bylo, k našemu naučení napsáno bylo, abychom skrze trpělivost a potěšení Písem naději měli. Bůh pak trpělivosti a potěšení dejž vám jedno stejně smýšleti ve spolek podle Krista Ježíše, abyste jednomyslně jedněmi ústy oslavovali Boha a Otce Pána našeho Ježíše Krista. Pročež přijímejte se vzájemně, jakož i Kristus přijal vás v slávu Boží. (Řím 15,1—7)

Druhý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Allelujah.

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Milosti tvé, Hospodine, na věky opěvám. (Hl. 5.) (Ž 101, 1)

Odpověď: Allelujah. (3×)

Druhý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

2. evangelium

Druhý kněz: Od Lukáše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Tajina svěcení oleje

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času bral se Ježíš skrze Jericho. A hle, muž jménem Zacheus, a ten byl vrchní nad celnými a byl bohatý; i hleděl viděti Ježíše, kdo by to byl, ale nemohl pro zástup, neb byl malé postavy. A předběhl, vystoupil na strom planého fíku, aby Jej viděl, neb měl kolem něj jíti. A když přišel Ježíš k tomu místu, pohleděv vzhůru, uzřev jej a řekl k němu: „Zachee sestup spěšně dolů, neboť dnes v domu tvém musím býti.“ I sestoupil spěšně a přijal Ho, raduje se, a vidouce to všichni, reptali, řkouce, že k člověku hříšnému zavítal. Stojе pak Zacheus, řekl ku Pánu: „Hle, polovici majetku svého, Pane, dám chudým a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím to čtvernásob;“ i dí jemu Ježíš: „Dnes spasení stalo se domu tomuto, protože i on jest syn Abrahamův, neboť přišel Syn člověka, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo.“ Když pak oni to poslouchali, přidav, řekl jim podobenství, protože byl blízko Jeruzaléma, a že se domnívali, že hned se má zjeviti království Boží. (Luk 19,1—11)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka Božího (jméno).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Tajina svěcení oleje

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Druhý kněz říká modlitbu:

Bože veliký a vznešený a celým stvořením uctívaný, prameni velemoudrosti, vpravdě neprozkoumatelná hlubino dobroty a v širokosti neohraničitelný oceáne milosrdenství, sám, lidumilný Vládce, toho, co je věčné a podivuhodné, Bože, jehož nikdo z lidí myšlením nemůže postihnouti, shlédni, vyslyš nás, nehodné služebníky své, a kdež ve velikém jménu tvém olej tento přinášíme, sešli svůj dar uzdravení a prominutí hříchů, a uzdrav nemocné pro množství milosti své. Ó, Hospodine, jenž v náš užitek vše proměňuješ, jediný milostivý a lidumilný, který cítíš lítost nad špatnostmi našimi, který víš, jak myšlenky ponoukají člověka ke zlu od jeho mladosti, který nechceš smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl, jenž ses pro spasení hříšných vtělil, jsa Bůh, sám ses stal stvořením kvůli záchraně stvoření svého. Ty pravíš: Nepřišel jsem povolati spravedlivé, ale hříšné ku pokání. Ty jsi ten, kdo našel zbloudilou ovečku, ty pátráš usilovně po zmařeném haléři a získáváš jej. Ty pravíš: Toho, kdo ke mně přijde, nevyženu ven. Ty si neošklivíš nevěstku smáčejíci tvé ctihodné nohy slzami. Ty pravíš: Ať kolikrát-koli klesneš, povstaň a dojdeš spásy. Ty pravíš, že je na nebesích radost nad jedním hříšníkem pokání činícím. Sám shlédni, dobrotivý Vládce, se své svaté výsosti, zastiň i nás hříšné a nehodné služebníky své blahodati Svatého Ducha v tuto hodinu, a usídlíš (jej) ve služebníku tvém, který si uvědomil svá prohřešení a přistoupil k tobě s vírou; očisti ho, přijav ho s lidumilností sobě vlastní, zhřešil-li v něčem slovem nebo skutkem nebo pomyšlením, odpusť mu; učiň ho čistým od každého hříchu a navždy s ním přebývej, ochraňuj další léta

Tajina svěcení oleje

jeho života, ať chodí v Zákonech tvých a není více na posměch ďáblu, leč ať i v něm oslaví se přesvaté jméno tvé. **Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Kriste Bože, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak **druhý kněz vezme druhý štětec**, namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného, říkáje modlitbu:

Otče svatý, lékaři duší i těl, jenž jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, uzdravujícího každý neduh a vysvobozujícího od smrti, uzdrav i služebníka svého (jméno) od jeho duševní i tělesné nemoci a obživ ho blahodatí Krista svého: na přímluvy přesvaté Vládčyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a pro zastání svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma a Anny, i všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytným Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

III.

Diákon pak: Pozor mějme!

Třetí kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

Tajina svěcení oleje

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Čtec: *Prokimen – hl. 3. (Ž 27, 1):*

Verš 1. Hospodin jest světlo mé a spasení mé, ■ kohož se budu báti?

Verš 2. Hospodin jest ochráncem života mého, kohož se budu děsiti?

Kněz: Velemoudrost!

3. apoštol

Diákon: Čtení z listu svatého apoštola Pavla ke Korintským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, neboť skrze jednoho Ducha my všichni v jedno tělo pokřtěni jsme, buďto Židé nebo Řekové, buďto otroci nebo svobodní, a všichni jedním Duchem napojeni jsme, neboť tělo není jeden úd, ale mnozí. Dí-li noha: poněvadž nejsem ruka, nejsem z těla – zda-liž proto není z těla? A dí-li ucho: ježto nejsem oko, nejsem z těla – zda-liž proto není z těla? Jestliže jenom oko jest tělo, kde je sluch, pakli (je celé tělo) jenom sluch, kde čich? Nyní pak položil Bůh údy každý z nich v těle, jakž chtěl. Kdyby všichni byli jeden úd, kdež jest tělo? Nyní pak mnozí sice údové, ale jedno tělo a nemůže oko říci ruce: není mi tebe potřebí, aneb zase hlava nohám: nejste mi potřební, nýbrž mnohem více: údové těla, kteří se zdají mdlejší býti, potřebnější jsou, a které máme za méně ctné v těle, těm hojnější čest prokazujeme, a neslušné naše z větší slušnosti přikrýváme, slušní pak naši toho nepotřebují, ale Bůh ustrojil tělo, chatrnějšímu dav větší čest, aby nebyla roztržka v těle, ale aby údové stejně o sebe vespolek pečovali. A trpěli co úd jeden, trpí spolu s nimi všichni údové, pakli se oslavuje jeden úd, radují se spolu s ním všickni údové. Vy pak jste tělo Kristovo a údové z částky. (1. Kor 12,13—27)

Tajina svěcení oleje

Třetí kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Allelujah. (Hl. 2.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: V tebe, Hospodine, naději skládám, nechť nejsem zahanben na věky.

Odpověď: Allelujah. (3×)

Třetí kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

3. evangelium

Třetí kněz: Od Matouše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času svolav Ježíš dvanácte učedníků svých, dal jim moc nad duchy nečistými, aby je vymítali a aby hojili všelikou nemoc a všeliký neduh. Dvanácti pak apoštolů jména jsou tato: první Šimon, jenž slove Petr, a Ondřej, bratr jeho, Jakub Zebedeův a Jan, bratr jeho, Filip a Bartoloměj, Tomáš a Matouš celník, Jakub Alfeův a Levvi, přijmím Thadeáš, Šimon Kananejský a Jidáš Iškariotský, kterýž i zradil Ho. Těch dvanácte poslal Ježíš, přikazuje jim řka: „Na cestu pohanů nechoďte a do měst samařských nevcházejte, ale raději jděte k zahynulým ovcím domu izraelského, jdouce pak kažte, řkouce, že přiblížilo se království nebeské. Nemocné uzdravujte, malomocné očišťujte, mrtvé křiste, zlé duchy vymítejte. Darma jste přijali, darma dávejte.“ (Mat 10,1—8)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Tajina svěcení oleje

Diákon pak říká tuto ektenii:

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka Božího (jméno).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Třetí kněz říká modlitbu:

Vládce všemohoucí, Králi svatý, jenž káráš, ale neusmrcuješ, upevňuješ klesající a pozdvihuješ sražené, tělesná soužení lidí hojíš, modlíme se k tobě, Bože náš, abys uvedl svou milost na tento olej i na ty, kdo jím budou pomazáváni ve jménu tvém; ať jim je k uzdravení duše i těla, a pro očistění a ku vymizení každého utrpení a každého neuhu i rány, každé poskvrny tělesné i duševní. Ó, Hospodine, sešli s nebes léčivou sílu svou, dotkni se těla, uhas horečku, zkroť trápení i každou nemoc, která je utajena. Budiž lékařem služebníka svého (jméno), pozdvihni jej s lože nemoci a s lože muk vyléčeného a zcela zdravého, daruj ho církvi své, aby konal, co tobě jest libé, a plnil vůli tvou. **Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Bože**

Tajina svěcení oleje

náš, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak **třetí kněz vezme třetí štětec**, namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného, říkáje modlitbu:

Otče svatý, lékaři duší i těl, jenž jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, uzdravujícího každý neduh a vysvobozujícího od smrti, uzdrav i služebníka svého (jméno) od jeho duševní i tělesné nemoci a obživ ho blahodatí Krista svého: na přímluvy přesvaté Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a pro zastání svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma a Anny, i všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytým Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Tuto modlitbu říká jeden každý kněz po přečtení evangelia a modlitby při současném pomazávání nemocného olejem.

IV.

Diákon: Pozor mějme!

Čtvrtý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému!

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Tajina svěcení oleje

Čtec: *Prokimen – hl. 4.* (Ž 102,3—2):

Verš 1. V onen den, když k tobě volám, **I** rychle vyslyš mne.

Verš 2. Hospodine, slyš modlitbu mou a volání mé k tobě přijď.

Kněz: Velemoudrost!

4. apoštol

Diákon: Čtení z listu svatého apoštola Pavla ke Korintským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, jaké spojení chrámu Božího s modlami? Nebo vy jste chrámy Boha živého, jakož řekl Bůh: „Přebývati budu v nich a procházeti se, a budu jejich Bohem, a oni budou Mým lidem.“ „Protož vyjděte z prostředku jejich a oddělte se,“ praví Pán, „a nečistého se nedotýkejte, a já přijmu vás;“ „a budu vám za Otce, a vy budete Mně za syny a dcery,“ praví Pán Vševládcce. Taková tedy majíce zaslíbení, nejmilejší, očistmež se od všeliké poskvrny těla i ducha, konajíce posvěcení své v bázni Boží.

(2. Kor 6,16— 7, 1)

Čtvrtý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Allelujah. (Hl. 2.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Toužebně očekával jsem Hospodina a vyslyšel mne.

Odpověď: Allelujah. (3×)

Čtvrtý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

4. evangelium

Kněz: Od Matouše svaté evangelní čtení.

Tajina svěcení oleje

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času přišel Ježíš do domu Petrova, uzřel tchýni jeho, jak leží a má horečku. I dotekl se ruky její a opustila ji horečka i vstala, a posluhovala jim. A když nastal večer, přivedli k Němu mnohé, kteří měli zlé duchy, i vymítal duchy slovem a všechny, kteříž se zle měli, uzdravil, aby se naplnilo, což pověděno jest skrze Izaiáše proroka, řkoucího: „On vzal na sebe nemoci naše a bolesti nesl.“ Vida pak Ježíš zástupy mnohé okolo sebe, kázal přelaviti se na druhou stranu. Přistoupiv jeden zákoník, řekl Jemu: „Mistře, půjdu za tebou, kamkoli půjdeš.“ I dí jemu Ježíš: „Lišky doupata mají a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu sklonil.“ Jiný pak z učedníků řekl Jemu: „Pane, dovol mi prvé jíti a pochovati otce mého.“ Ježíš pak řekl jemu: „Pojď za mnou a nech, ať mrtví pochovávají mrtvé své.“ A když vstoupil na loď, šli za ním učedníci Jeho. (Mat 8,14—23)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka Božího (jméno).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Tajina svěcení oleje

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Čtvrtý kněz říká modlitbu:

Blahý a lidumilný, milosrdný a mnohomilostivý Hospodine, štědrý v milosti a bohatý ve šlechetnosti, Otče slitovnosti a Bože veškeré útěchy, jenž jsi nám skrze svaté apoštolý své dal sílu, abychom olejem s modlitbou léčili nemoci lidí. Sám učin z tohoto oleje lék pro ty, kdo jím budou pomazáváni, na vymizení jakéhokoliv neduhu a každé rány, na vysvobození od všeho zlého, vždyť očekávají od tebe záchranu. Ó, Vládce, Hospodine Bože náš, modlíme se k tobě, Nejmocnější, abys spasil nás všechny, jediný lékáři duší i těl. Posvěť nás všechny, ty, jenž hojíš každý neduh, zhoj i služebníka svého (jméno), pozdvihni ho s lože nemoci milostí tvojí dobroty; navštiv ho milostí a slitováním svým, vypuď z něho každou nemoc a slabost, aby pozdvihnut jsa tvou silnou rukou, sloužil tobě s veškerou vděčností. Nechť i nyní, účastni jsouce tvé nevypravitelné lidumilnosti, přejeme ti a oslavujeme tebe, jenž činíš veliké a podivuhodné, slavné a zvláštní skutky. **Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak **čtvrtý kněz vezme čtvrtý štětec**, namáčí jej ve svatém oleji a pomazuje nemocného, říká modlitbu:

Otče svatý, lékáři duší i těl, jenž jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, uzdravujícího každý neduh a vysvobozujícího od smrti, uzdrav i služebníka svého (jméno) od jeho du-

Tajina svěcení oleje

ševní i tělesné nemoci a obživ ho blahodatí Krista svého: na přímluvy přesvaté Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a pro zastání svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma a Anny, i všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobé chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytým Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

V.

Diákon: Pozor mějme!

Pátý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému!

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Čtec: *Prokimen – hl. 5. (Ž 12, 8 a 2):*

Verš 1. Ty, Hospodine, zachováš nás **!** a chrániti budeš nás od pokolení tohoto až na věky.

Verš 2. Pomoz mi, Hospodine, neboť ubývá zbožných.

Kněz: Velemoudrost!

5. apoštol

Diákon: Čtení z listu svatého apoštola Pavla ke Korintským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, nechceme zajisté, abyste nevěděli o soužení našem, kteréž se nám přihodilo v Asii, že jsme nadmíru a nad

Tajina svěcení oleje

naše síly obtíženi byli, takže jsme se nenadáli i živu býti. Nýbrž sami v sobě usoudili jsme, že nelze než umřítí, abychom nedoufali sami v sebe, ale v Boha, kterýž mrtvé křísí. Kterýž z takové smrti nás vytrhl a vytrhuje, v Něhožto doufáme, že i ještě vytrhne, když i vy pomáhati budete modlitbou za nás, aby z daru toho, příčinou mnohých osob nám uděleného, od mnohých děkováno bylo za nás. (2. Kor 1,8—11)

Pátý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Allelujah. (Hl. 5.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Milosti tvé, Hospodine, na věky opěvám. (Ž 101, 1)

Odpověď: Allelujah. (3×)

Pátý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

5. evangelium

Kněz: Od Matouše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času pravil Pán toto podobenství: »Tehdy podobno bude Království nebeské desíti pannám, kteréžto vzavše lampy své, vyšly vstříc ženichovi. Pět pak z nich bylo moudrých a pět bláznivých. A tyto bláznivé vzavše lampy své, nevezaly s sebou oleje; moudré pak vzaly olej v nádobkách svých s lampami svými, a když prodléval ženich, sdřímly všechny a usnuly. O půlnoci pak stal se křik: „Aj, ženich jde, vyjděte vstříc jemu.“ Tehdy vstaly všechny panny ty a upravily lampy své. Bláznivé pak moudrým řekly: „Udělte nám svého oleje, nebo lampy naše

Tajina svěcení oleje

hasnou.“ I odpověděly moudré řkouce: „Nikoli, snad by se nedostalo ani nám ani vám; jděte raději k prodavačům a kupte sobě.“ Když pak šly kupovat, přišel ženich, a které hotovy byly, vešly s ním na svatbu, i zavřeny jsou dveře. Potom pak přišly i ty druhé panny, řkouce: „Pane, pane, otevři nám!“ A on odpověděv, řekl jim: „Amen, pravím vám, neznám vás.“ Bdětež tedy, neb nevíte dne ani hodiny, v kterou Syn člověka přijde.«
(Mat 25,1—13)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka Božího (jméno).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Pátý kněz říká modlitbu:

Hospodine, Bože náš, jenž káráš a opět uzdravuješ, pozdvihuješ z prachu ponížené a ze smetiště povyšuješ ubohé, Otče sirotků a přístave bouří zmítaných, lékaři chorých, jenž jsi bez

Tajina svěcení oleje

odporu vzal na sebe slabosti naše a naše neduhy přijímáš, v tichosti se smilováváš, odpouštíš nepravosti a odnímáš nespravedlnosti, rychlý v pomoci a pomalý ve hněvu, jenž jsi dechnul na své učedníky a pravil: „Přijměte Ducha Svatého; kterýmžkoli odpustili byste hříchy, odpouštějí se jim;“ jenž přijímáš pokání hříšníků a máš moc odpouštět mnohé a kruté hříchy, a skýtáš všem uzdravení z nemocí i dlouhodobých neduhů. Ty jsi mne poníženého a hříšného a nehodného služebníka tvého, zapleteného ve mnoha hříších a jsoucího hříčkou slastných vášní, povolal ke svatému a převznešenému stupni kněžství, a ke vstupu do velesvatyně za vnitřní oponu, kam touží nahlížet svatí andělé, ke slyšení evangelského hlasu Hospodina Boha, k patření vlastníma očima ve tvář svaté oběti a k potěše Božské a posvátné liturgie. Tys mne učinil hodným vykonávání posvátných tvých nadnebeských tajin a přinášení darů a obětí za naše hříchy a lidské nevědomosti, a zastupování tvých duchovních ovcí, abys z hojné a nevýslovné své lidumilnosti očistil jejich provinění. Sám, přeblahý Králi, slyš mou modlitbu v tuto hodinu a tento svatý den a v každém čase i místě; naslouchej hlasu modlitby mé a daruj služebníku svému (jméno), v nemoci strádajícímu, duševní i tělesné uzdravení, dej mu odpuštění hříchů a prominutí provinění úmyslných i neúmyslných, vyleč jeho nehojící se rány a každý neduh i každou slabost. Daruj mu duševní uzdravení, jako ses dotkl Petrovy tchyně – a opustila ji horečka a vstala a obsluhovala tě, sám Vládce, poskytni služebníku svému (jméno) vyléčení, odstranění každé smrtonosné nemoci. Rozpomeň se na svá bohatá slitování a svou milost, měj na paměti, jak naléhavě myšlenky ponoukají člověka ke zlému od jeho mladosti, a ani jediný bezhříšný nenalezne se na zemi, ty jediný, jenž jsi přišel a spasil lidské pokolení a vysvobodil nás z otroctví nepřítele, jsi prost hříchu. Vejdeš-li v soud se služebníky svými, nikdo nebude shledán beze skvrny. Budou zavřena veškerá ústa, protože

Tajina svěcení oleje

nemají, co by odpověděla, ježto každá naše spravedlnost je před tebou jako pohozená haluze. Proto hříchů naší mladosti nevzpomínej, Hospodine. **Neboť tys naděje beznadějných a důvěra znavených a obtížených v nepravostech, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak **pátý kněz vezme pátý štětec**, namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného, říkáje modlitbu:

Otče svatý, lékaři duší i těl, jenž jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, uzdravujícího každý neduh a vysvobozujícího od smrti, uzdrav i služebníka svého (jméno) od jeho duševní i tělesné nemoci a obživ ho blahodatí Krista svého: na přímluvy přesvaté Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a pro zastání svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma a Anny, i všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytým Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Tuto modlitbu říká jeden každý kněz po přečtení evangelia a modlitby při současném pomazávání nemocného olejem.

VI.

Diákon: Pozor mějme!

Tajina svěcení oleje

Šestý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému!

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Čtec: *Prokimen – hl. 6.* (Ž 51, 1, 12):

Verš 1. Smiluj se nade mnou, Bože, **I** podle velikého milosrdenství svého.

Verš 2. Srdce čisté stvoř ve mně, ó Bože, a Ducha pravého obnov v nitru mém.

Kněz: Velemoudrost!

6. apoštol

Diákon: Čtení z listu svatého apoštola Pavla ke Galatským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, ovoce pak Ducha (Svatého) jest: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, milosrdenství, důvěra, tichost, zdrženlivost; proti takovým není zákona. Kteříž pak jsou Kristovi, ti ukřižovali tělo s vášněmi a s žádostmi. Jsme-li duchem živi, duchem i choďme. Nebývejme marnochlubní, jedni druhých dráždíce, jedni druhým závidíce. (Gal 5,22–26)

Šestý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Allelujah. (Hl. 6.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Blažený muž, kterýž se bojí Hospodina a v přikázáních jeho má svou zálibu. (Ž 112, 1)

Odpověď: Allelujah. (3×)

Šestý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Tajina svěcení oleje

Odpověď: I duchu tvému.

6. evangelium

Kněz: Od Matouše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času Ježíš odebral se do krajin Tyrských a Sidonských, a hle, žena Kananejská vyšedši z končin těch, zvolala k Němu, řkouc: „Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův! Dcera má zle se trápí od zlého ducha.“ On však neodpověděl jí ani slovo. I přistoupivše učedníci jeho, prosili Ho, řkouce: „Propuť ji, neboť volá za námi.“ On pak odpověděv, řekl: „Nejsem poslán, než k zahynulým ovcím domu Izraelského.“ Ale ona přistoupivši, klaněla se Jemu, řkouc: „Pane, pomoz mi!“ A On odpověděv, řekl: „Není dobré vzítí chléb dětem a hodit psům.“ Ona pak řekla: „Tak jest, Pane! Avšak i psi jedí drobtý, které padají se stolu pánů jejich.“ Tehdy odpověděv Ježíš, řekl jí: „Ó, ženo, veliká jest víra tvá! Staniz se tobě, jakž chceš.“ I uzdravena byla dcera její v tu hodinu. (Mat 15,21—28)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka Božího (jméno).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Tajina svěcení oleje

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Šestý kněz říká modlitbu:

Děkujeme ti, Hospodine, Bože náš, blahý a lidumilný, lékaři duší a těl našich, jenž neduhy naše bez námitky neseš. Tvým zraněním jsme byli všichni uzdraveni, dobrý Pastýři, jenž jsi přišel, abys našel zbloudilou ovečku, jenž malomyslným dáváš útěchu a život zkroušeným, jenž jsi vyhojil dvanáctiletý krvotok nemocné, jenž jsi dceru Kananejky osvobodil od krutého démona, jenž jsi prominul dluh dvěma dlužníkům a daroval odpuštění hříšné ženě, udělil po mrtvici ochrnutému uzdravení s odpuštěním hříchů jeho; celníka jsi svým slovem ospravedlnil a lotra při jeho posledním vyznání přijal ty, jenž vzal jsi na sebe a na Kříž přibil hříchy světa. K tobě se modlíme a tebe prosíme: v dobrotě své sám ulehči, odpusť, promiň, Bože, nepravosti a hříchy služebníka svého (jméno), provinění jeho úmyslná i neúmyslná, vědomá i nevědomá, přestoupení a zanedbání spáchaná v noci i ve dne, ať pod kněžským, otcovským či mateřským zapřísaháním, ať pohledem očí nebo jen mrknutím víček, ať přiléháním k cizoložství, či okušením smilstva, nebo ať v jakémkoli tělesném neb duševním hnutí se odcizil vůli tvé a svatosti tvé. Pakliže zhřešil on či my, ty, jako blahý a zla nepamětlivý Bůh a Lidumil, odpusť a neopouštěj jeho ani nás, abychom neupadli v nečistý život ani nechvátali na cesty smrti. Ó, Vládce, Hospodine, uslyš mne hříšného v tuto hodinu prosícího za služebníka tvého (jméno) a jako zla nepamětlivý Bůh nedbej žádného hříchu jeho a vysvobod ho z věčných muk.

Tajina svěcení oleje

Naplň ústa jeho chválou tvou, rty jeho otevři k oslavě jména tvého, ruce jeho vztáhni k plnění přikázání tvých, nohy jeho řid' na cestu evangelia tvého; všechny jeho údy i mysl upevni svou blahodati; neboť tys Bůh náš, jenž skrze svaté své apoštoly dal nám povelení, řka: Cokoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi. A opět: Kterýmžkoliv odpustíte hříchy, budou jim odpuštěny, kterýmkoliv zadržíte, budou zadrženy. A jako jsi uslyšel Ezechiáše v soužení duše jeho v hodině smrti jeho a nepohrdl jsi modlitbami jeho, tak i mne poníženého, hříšného a nehodného služebníka svého vyslyš v tuto hodinu, neboť ty, Pane, Ježíši Kriste, ze své dobroty a lidumilnosti uložil jsi odpouštění poklesajícím do hříchů sedmdesát sedmkrát. Ty cítíš lítost nad naší špatností a raduješ se z obracení pobloudilých, **protož jaká je velikost tvá, taková i tvá milost, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a blahým a oživujícím tvým Duchem, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak opět **šestý kněz vezme šestý štětec**,
namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného,
říkaje modlitbu:

Otče svatý, lékaři duší i těl, jenž jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, uzdravujícího každý neduh a vysvobozujícího od smrti, uzdrav i služebníka svého (jméno) od jeho duševní i tělesné nemoci a obživ ho blahodati Krista svého: na přímluvy přesvaté Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a pro zastání svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Ani-

Tajina svěcení oleje

kity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma a Anny, i všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytým Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Tuto modlitbu říká jeden každý kněz po přečtení evangelia při současném pomazávání nemocného olejem.

VII.

Diákon: Pozor mějme!

Sedmý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému!

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Čtec: Prokimen – hl. 7. (Ž 38, 2 a 6, 3):

Verš 1. Hospodine, v prchlivosti své mne netrestej, ani v hněvu svém mne nekárej.

Verš 2. Smiluj se nade mnou, Hospodine, neboť jsem zemdlený.

Kněz: Velemoudrost!

7. apoštol

Diákon: Čtení z listu svatého apoštola Pavla k Soluňským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, prosíme pak vás, napomínejte nepořádných, potěšujte malomyslných, ujímejte se nemocných, trpělivě se mějte ke všem. Vizte, ať žádný žádnému zlým za zlé neodplácí; ale vždycky, co dobrého jest, hledejte sobě navzájem i všechněm. Vždycky se radujte. Bez přestání se modlete. Ze všeho díky činite; neboť to jest vůle Boží v Kristu Ježíši o vás. Ducha neuha-

Tajina svěcení oleje

šujte. Proroctvími nepohrdejte. Všeho pak zkoušejíce, co dobrého jest, toho se držte. Od všeliké zlé věci se zdržujte. Sám pak Bůh pokoje posvětiť vás dokonalých ve všem, a celý duch váš i duše i tělo bez úhony ku příchodu Pána našeho Ježíše Krista budiž zachováno. (1. Tes 5,14—23)

Sedmý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Allelujah. (Hl. 7.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Vyslyší tě Hospodin v den soužení, zaštití tě jméno Boha Jákobova. (Ž 20, 2)

Odpověď: Allelujah. (3×)

Sedmý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

7. evangelium

Kněz: Od Matouše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Za onoho času uzřel Ježíš člověka sedícího na cle jménem Matouše a řekl jemu: „Pojď za Mnou;“ i vstav, šel za Ním. Stalo se pak, když seděl za stolem v domě, hle, mnozí celníci a hříšníci přišedše, stolili s Ježíšem a učedníky Jeho. A vidouce to farizeové, řekli učedníkům Jeho: „Proč s celníky a hříšníky jí a pije Mistr vás?“ ale Ježíš, uslyšev to, řekl jim: „Nepotřebují zdraví lékaře, ale nemocní; jdouce pak, učte se, co jest to: milosrdenství chci, a ne oběti; neboť nepřišel jsem volat spravedlivých, ale hříšných ku pokání.“ (Mat 9,9—13)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Tajina svěcení oleje

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka Božího (jméno).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Sedmý kněz říká modlitbu:

Vládce, Hospodine, Bože náš, lékaři duší i těl, léčící časné strasti, hojící každý neduh a každou slabost lidí, jenž chceš, aby všichni lidé spaseni byli a k poznání pravdy dospěli, jenž nechceš smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl, neboť tys, Hospodine, ve Starém zákoně uložil pokání hříšným – Davidu i Ninivetským i jejich předchůdcům, a ani když tělesně jsi přišel pečovat o nás, nepovolal jsi spravedlivé, ale hříšníky ku pokání – jako celníka, jako nevěstku, jako lotra; i rouhavého pronásledovatele, velikého Pavla, jsi skrze pokání přijal. Petra předního tvého apoštola, který tě třikrát zapřel, jsi přijal, když se kál, a ujistil ho: Ty jsi Petr a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou, a dám ti klíče od Království nebeského; proto i my, Blahý a Lidumilný, odvažující se dle ne-

Tajina svěcení oleje

klamných tvých ujištění, modlíme se k tobě a prosíme v tuto hodinu: vyslyš modlitbu naši a přijmi ji jako kadidlo přinášené tobě, a navštiv služebníka svého (jméno), a jestliže čím zhřešil, slovem či skutkem nebo pomyšlením, ať v noci či ve dne, ať proti zapřísahání kněžskému, či jestli své vlastní přísaze nedostál, nebo pod zapřísaháním zatrpknuv, sám sebe proklel. Prosíme tě a modlíme se k tobě, daruj mu úlevu, odpusť, promiň mu, Bože, přehlížeje jeho nepravosti a hříchy, i kdyby byly vědomě jím spáchány. Přestoupil-li pak některé z tvých přikázání, nebo zhřešil-li, jako ten, kdo nosí tělo a žije ve světě, nebo působením ďábelským, sám, jako dobrotivý a lidumilný Bůh, odpusť mu; neboť není člověka, jenž by živ byl a nezhřešil, ty jediný jsi bez hříchu, spravedlnost tvá je spravedlnost na věky a slovo tvé jest pravda. **Neboť nestvořil jsi člověka k záhubě, ale k zachování přikázání tvých a k dědictví nehynoucího života, a tobě chválu vzdáváme, s Otcem i Svatým Duchem, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak **sedmý kněz vezme sedmý štětec**, namáčí jej ve sv. oleji a pomazává nemocného, říká modlitbu:

Otče svatý, lékaři duší i těl, jenž jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, uzdravujícího každý neduh a vysvobozujícího od smrti, uzdrav i služebníka svého (jméno) od jeho duševní i tělesné nemoci a obživ ho blahodatí Krista svého: na přímluvy přesvaté Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a pro zastání svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma a Anny, i všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš,**

Tajina svěcení oleje

a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytným Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Když to skončilo, přijde nemocný – pokud může, mezi kněze, nebo stojí, přidržován svými (blízkými) nebo sedí. Pokud on sám nemůže, sami kněží ho obstoupí ležícího na loži. Představený pak **vezme svaté evangelium rozevře je a klade písmeny na hlavu nemocného, který po dobu této modlitby opakuje stále: „Hospodi, pomiluj.“** Přidrží je ostatní kněží. Představený nevkládá ruku, ale čte hlasitě modlitbu:

Králi svatý, dobrotivý a milostivý Pane, Ježíši Kriste, Synu a Slovo Boha živého, jenž nechceš smrti hříšníka, ale chceš, aby se obrátil a živ byl; nevkládám svoji hříšnou ruku na hlavu služebníka tvého, jenž přišel k tobě hříšný a žádá skrze nás pro sebe odpuštění hříchů, nýbrž vzývám tvoji ruku silnou a mocnou, jež jest ve svatém evangeliu tomto, které moji spoluslužící drží na hlavě služebníka tvého (jméno), s nimiž se modlím. Prosím milostivou a na zlo se nerozpomínající lidumilnost tvou, Bože, Spasiteli náš! Skrze proroka Nathana, který odpuštění udělil Davidovi kajícímu se ze svých hříchů, a Manassese, který se kající modlitby chopil (a byl vyslyšen), ty sám, Pane, přijmi s lidumilností sobě vlastní služebníka svého (jméno), jenž pokání činí z hříchů svých, a nehleď na žádné provinění jeho. Neboť tys Bůh náš, jenž jsi nám uložil sedmdesát sedmkrát odpuštění provinění pokleslým. Pročež jak veliký jsi ty sám, tak i milost tvá jest veliká, a tobě náleží všeliká sláva, čest i klanění, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Sejme evangelium s hlavy nemocného a podá mu je k políbení.

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Tajina svěcení oleje

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka Božího (jméno).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Dále se zpívá: Sláva... (Samohlasen hl. 4)

Svatí nezištníci, majíce pramen uzdravování, skýtáte uzdravení všem v tísní prosícím, stali jste se hodnými převelikých darů od nevysychajícího pramene, Spasitele našeho, neboť vám, stejně horlivým jako apoštolé, praví Pán: Hle, dána jest vám moc nad nečistými duchy, abyste je vyháněli a uzdravovali každý neduh a každou slabost. Protož, když jste dle jeho příkazů dobrý život vedli, darem jste obdrželi, darem dáváte, uzdravující utrpení duší i těl našich.

I nyní... (Hl. 4)

Shlédni na modlitby služebníků svých, Neposkvrněná, jež utišeš svízele na nás doléhající, vzdaluješ od nás každé soužení, neboť tebe jedinou máme jako pevnou vyhlášenou oporu, a získali jsme tvoje zastání; ať nejsme zahanbeni, Vládkyně, když tebe vzýváme. Nech se rychle uprosit těmi, kdo k tobě s vírou volají: Raduj se, Vládkyně, pomoci, radosti, záštito všech a záchrano duší našich.

Kněz: Sláva tobě, Kriste Bože, naděje naše, sláva tobě!

Odpověď: Sláva... I nyní... Amen.

Tajina svěcení oleje

Hospodi, pomiluj (3×). Požehnej!

Kněz ukončuje:

Kristus, pravý Bůh náš, na přímluvy přečisté Matky své, mocí uctívaného a oživujícího Kříže, svatého, slavného a všechvalného apoštola Jakuba, prvního biskupa jerusalemského, a všech svatých, nechť spasí nás a smiluje se nad námi jako Blahý a Lidumil.

Možno též zazpívat mnoholetí pomazávanému olejem nemocných:

Dlouhý a pokojný život, zdraví a spasení a ve všem zdar uděl, Hospodine, služebníku svému (jméno) a zachovej ho na mnohá léta!

Odpověď: Mnohá léta. (3×)

Nemocný, který byl pomazáván olejem, se klaní a praví třikrát:

Požehnejte, otcové svatí, odpusťte mně hříšnému.

Když pak od nich přijal požehnání a odpuštění, odchází a děkuje Bohu.

Dodatek

Co je svatá Tajina oleje a komu se uděluje

Svěcení oleje je Tajina, v níž se při pomazávání těla olejem vyzývá a svolává na nemocného Boží blahodaň, která léčí nemoci duševní i tělesné. (Zakládá se na Písmu svatém: Mar 6,13 a Jak 5,14). V řečtině se nazývá „Modlitbou oleje“. Modlitbami církve se olej posvěcuje a slouží pak k uzdravování nemocí a k rozhrěšení hříchů, ze kterých nemůže přinést pokání při zpovědi – buď kvůli těžkému stavu nemoci nebo

Tajina svěcení oleje

kvůli tomu, že se jedná o hříchy zapomenuté nebo nevědomé (hříchy konané kvůli obecné lidské slabosti, bez vůle hřešit a bez vědomí o jejich hříšnosti) či neuvědomělé (tedy to, co nemocný z nedostatku poučení nepovažoval za hřích – právě to může být příčinou nemoci). (Hříchy, o nichž křesťan ví, musí vyznávat při zpovědi a očisťovat se od nich při svatě Tajině pokání, je-li toho zdravotně schopen). A dále – jelikož těžké hříchy mohou i po zpovědi znepokojoval svědomí, ustanovil Hospodin ve svém milosrdenství tuto Tajinu jako zvláštní léčení duševních nemocí. Má-li nemocný kající stav duše, pak všechny takové hříchy se mu při pomazání odpouštějí, modlitbami je očisťován pro dosažení nebeského království; podle sv. Simeona Soluňského získává definitivní odpuštění hříchů a „dokonalé vysvobození z hříchů“.

Teologie Tajiny pomazání olejem nemocných reflektuje spojitost nemoci s hříchem, jak to předpokládá i Jakubova epištola: »Stůně-li kdo z vás? Zavolej starších církve (tj. presbytery, kněze), a oni ať modlí nad ním, pomazávající jej olejem ve jménu Páně. A modlitba víry uzdraví nemocného, a pozdvihne ho Pán; a jestliže se čím prohrěšil, bude mu odpuštěno. Vyznávejte se pak jedni druhým z hříchů svých, a modlete se jedni za druhé, abyste uzdraveni byli« (*Jak 5,14–16*). Její léčivost tedy souvisí s odpuštěním hříchů, které se při ní děje.

Před účastí na Tajině oleje by se měl nemocný vyzpovídat, není to však podmínkou. Je to podmínka spíše morální – čili příprava k přijetí Tajiny oleje. Pokud se současně uděluje svatě Přijímání, pak vždy až po Tajině oleje. V dávnosti byl postup takový, že se večer konala první část obřadu: modlitby před svěcením oleje (tj. žalmy a kánon), a ráno následujícího dne (např. po jitřní) pak se naléval olej do lampády, byl posvěcen a pomazáván byl nemocný (na svatě liturgii poté může přistoupit k Přijímání).

Nad zdravým se nedovoluje konat Tajinu oleje. Duchovně živý křesťan si je však vědom svého neblahého duchovního stavu, který je u nás všech stavem vážné nemoci, která se projevuje např. duševními bolestmi či náruživostmi. Zákaz účasti zdravých v této Tajině můžeme tedy vztahovat na věřící bez pokání a bez reflexe hlubokého vnitřního poškození, kterým je raněn každý, kdo se narodí na tento svět.

Metropolita Filaret Moskevský považoval Tajinu svěcení oleje za takový lék proti nemoci, jehož použití je vždy blahodárné, a sotva kdy může být chybné.

Pastýři mají vysvětlovat věřícím nutnost, smysl a skutečný význam této Tajiny. Poučovat nemožné a povzbuzovat je k účasti na této Tajině. (Není však vhodné žádat konání této Tajiny kvůli běžným lehkým nemocím, které pominou samy nebo na ně stačí ty nejjednodušší přirozené léky či mají krátké trvání, jako např. rýma apod. Spíše by měli věřící více užívat tuto Tajinu na bolesti duševní; příp. na různé závislosti, náruživosti, těžké zlovyky apod.) Kromě uzdravení či úlevy v nemoci (je-li to v souladu s Boží vůlí) má Tajina oleje blahodělně léčit duševní strádání, pozdvihovat, posilovat duchovní aktivitu člověka a jeho duchovní schopnosti, které jsou tlumeny tělesnou disharmonií. Jestli po přijetí Tajiny nemocný nedosáhne uzdravení, pak získává duševní pokoj, uklidnění svědomí, pevného a statečného ducha; svoji nemoc snáze nese, vítězně bojuje proti pokušením, radostně hledí do budoucnosti, cele se odevzdává vůli Boží. Tajina hojí jizvy a následky, které po sobě na duši zanechaly hříchy a které značně oslabují morální energii ducha člověka, zneklidňují svědomí, přinášejí strach.

Tajina svěcení oleje

Vykonání Tajiny oleje se nemá odkládat, až dojde ke zhoršení stavu nemocného k nebezpečí smrti. K tomuto blahodatnému léčitelství je nutno přistoupit hned, když ještě nehrozí smrt. Povinnost včasně přijmout Tajinu pomazání nemocných není jen morální nýbrž i církevně-kanonická, protože Církev obecně vyžaduje naplňovat všechna svá ustanovení a obřady v určený čas a za stanovených okolností. Zanedbání této povinnosti přináší Boží odsouzení, vyjma případu, kdy si nemocný Tajinu upřímně přál, ale nemohl ji přijmout z důvodů, které na něm nezáležely (např. nepřítomnost kněze, rychlá smrt apod.). V takových případech samotná víra nemocného přinese pro milosrdenství Boží ospravedlnění.

Pomazání olejem není místo přijímání obvyklých léků přirozených léků, které nám Bůh pro naše léčení daroval. Je to duchovní uzdravení. Tomu, kdo zůstává i po přijetí Tajiny oleje nadále nemocným, je potřeba poskytnout veškerou náležitou zdravotní péči, zavolat lékaře, podávat léky apod.

Někteří si vymysleli, že ten, kdo se po přijetí Tajiny pomazání nemocných uzdraví, musí se stát mnicichem, nebo musí učinit různé sliby (např. neuzavírat sňatek nebo že nebude jíst maso, nebo se postit kromě středy a pátku i v pondělí). Jiní pomazání olejem prohlašují za „poslední pomazání“ před smrtí, další, že se po pomazání člověk už nemůže uzdravit, ale musí nutně umřít apod. Tyto nesmysly je potřeba vykořeňovat jakožto pověry, které jsou proti pravoslavné víře.

Tajina oleje není „posledním pomazáním“, není ke smrti ale k životu. Uděluje se nikoliv pouze v předsmrtných stavech, nýbrž při každé nemoci (léčitelné i nevléčitelné). Věřící by měli tuto Tajinu přijímat co nejčastěji a užívat tím blahodať, která se nám skrze ni podává. Nicméně se stává, že se toto „Pomazání olejem nemocných“ uděluje i v případech, kdy vidíme, že člověk je blízko odchodu z tohoto zítí. Bůh někdy učiní, že přijetím této Tajiny se umírající vrátí zpět k životu. Leč ani v případech, kdy křesťan po přijetí pomazání svěceným olejem umře, nebyla služba této Tajiny v žádném případě zbytečná! Právě ve chvílích umírání nejvíce potřebuje věřící odpuštění svých hříchů, posílení ducha a udělení daru nadpřirozeného pokoje a daru bohobojné smělého; v tuto chvíli, i když nebylo uzdraveno tělo, koná olej uzdravování duševní; pomazání uzavírá přístup démonům k umírajícímu a odhání od něho nečisté duchovní síly; v případě, že nemocný už nemůže polykat, a není tudíž možno podávat svatě Přijímání, je Tajina pomazání olejem jediným způsobem k Tajinnému posvěcení celého člověka, kdy nejen duše ale i tělo je posvěcováno plností Boží blahodati a křesťan se duší i tělem spojuje s Kristem.

Čtení sedmi evangelií symbolizuje plnost přítomnosti Kristovy.

Pomazání svěceným olejem je zárukou odpuštění hříchů, kterou si člověk odnáší (ať už zemře dříve či později) do jiného světa, na strašný soud před Soudce, který nezná osobností. Stav vážné nemoci, ve které nemocnému není zde pomoci, je hrozný a může být krůček od zoufalství a věčného zahnutí. A pro tyto případy připravila láska Boží člověku v Tajině oleje blahodať uklidnění. Nic jiného nedá nemocnému takové oduševnění. Tajina oleje dává člověku vše, co duchovně potřebuje, je blahodatnou Boží pomocí křesťanu k získání spásy; tuto pomoc nesmíme opomíjet.

Blážený Simeon Soluňský píše: „Poté co obdrží pomazání, vyslechne od prvního kněze poučení, že po získání odpuštění musí být pozorný a nesmí více hřešit; tak pravil Spasitel mrtvici raněnému.“

Tajina svěcení oleje

V dávných časech nemocní, jak se jen trošku začali uzdravovat a nabývat sil, nechávali se přivést do chrámu, aby na posvátném místě získávali útěchu a posilu pro trpící duši, a tělu vrátili zdraví prostřednictvím zázračného působení, které jim udělila svatá Tajina. Často zůstávali v chrámových předsíních několik dní, trávili tam dny i noci, v očekávání blahodátné pomoci od pomazání posvátným olejem.

Kdy se nesmí udělovat Tajina pomazání olejem

Tajinu oleje není dovoleno udělovat jinověrcům či nepravoslavným křesťanům nebo těm, kteří opustili pravoslavnou víru; neuděluje se ani katechumenům (a samozřejmě ani nevěřícím). Nutná je pravoslavná víra a kanonická příslušnost k pravoslavné církvi. Neuděluje ani těm pravoslavným křesťanům, kdo jsou odloučeni od svatého Přijímání, kromě případu smrtelné nemoci, kdy pro odchod ze života je kanonicky přijato „nezbavovat je potřebného zaopatření“, takže podobně jako se těmto věřícím dovoluje přijmout svaté Tělo a Krev Kristovy, tak se jim dovoluje přijmout i Tajinu pomazání olejem (činí se to v tomto pořádku: nejprve se vykoná zpověď s rozhřešením, pak následuje pomazání olejem a nakonec se podává svaté Přijímání); v případě uzdravení se vracejí zpět na původní stupeň pokání s povinností dokončit dříve udělenou epithimii. Posledním lidem se svaté Tajiny (ani oleje ani přijímání) neudělují; pro ně je v Trebníku zvláštní obřad na vymítání zlých duchů. Stejně tak se nedává nemocným, kteří jsou nepřičetní (zuřiví apod.), dokud se nezklidní. Dále se Tajina oleje neposkytuje nekajícím hříšníkům. K účasti na Tajině oleje nepřístupují děti do sedmi let věku (protože nemoc není způsobena jejich vlastními hříchy). Nikdy se nesmí Tajina oleje sloužit nad zesnulým.

Potřebné věci pro Tajinu pomazání olejem

Pro Tajinu oleje používá se olivový olej, do něhož se (podle evangelijního podobství i milosrdném Samaritánu) nalévá trošku červeného vína, které mj. připomíná Krev Kristovu, která pro naši spásu byla prolita na kříži; z oběti Kristovy je získána blahodať Tajiny oleje. Přidávání vína je však jen obřadní zvyklost a nemá dogmatický význam, proto se lze v případě nutnosti obejít i bez vína. Dříve se místo vína přidávala voda, která symbolizovala čistotu křesťana získanou ve vodě křtu.

Olej je pro výkon této Tajiny naprosto nutný a nelze se bez něj obejít. Proto je důležité, aby kněz i věřící měli k dispozici vždy nějaký olej, kdyby bylo nutno konat Tajinu pomazání nemocných.

Nádobkou, do které se olej vlévá, bývá v chrámu většinou lampáda (kandilo). V domácnosti stačí sklenička či jiná nádobka, která může být vzata z běžného domácího používání. Musí však být čistá, důstojná a po vykonání Tajiny už nemůže být vzata pro obvyklé domácí potřeby. Je vhodné, když je v každém chrámu jedna lampáda (resp. skleněný kalíšek lampády) uložena stranou a vyhrazena pro používání při svaté Tajině oleje (jde-li kněz konat Tajinu do domácnosti, je lepší, vezme-li tuto vyhrazenou lampádu s sebou). (Upozornění v obřadu na vlévání oleje do kandila, které je uvedeno až před první modlitbou svěcení, je tam spíše proto, aby upozornilo, že *nejpozději* v tuto chvíli musí být olej definitivně připraven k posvěcení.)

Zrno (či mouka) netvoří materii svaté Tajiny. Jeho používání je symbolické: zrno je obrazem rodícího se nového života – uzdravení, a života po smrti těla – vzkříšení. Svíčky si kněží zapálí sami společně před posvěcením oleje, a každý si svou zhasne sám, když pomaže nemocného (ruská praxe).

Tajina svěcení oleje

Pro pomazání se zapichují do zrní štětky (či smotky vaty na špejlích, což je praktické). Dříve se používala větvička na konci roztřepená (od toho staroslověnský název). Sedm štěteček zapíchnutých v pšenici je dle slovanské (ruské) tradice. V řecké tradici se používá jen tolik štěteček, kolik je kněží, a nezapichují se do mouky.

Poznámky ke službě Tajiny pomazání olejem

Počet sedmi kněží není závazný. Kdysi Tajinu vykonávalo vždy několik kněží bez určení přesného počtu; považovalo se žádoucí, aby sloužili alespoň tři kněží (podle svědectví o Božské Trojici, jež se stalo skrze Eliáše, který vzkřísil člověka z mrtvých, když se třikrát pomodlil a třikrát se nad ním rozprostřel). (Tajinu může podle dávných obyčejů v nouzi, nemůže-li se shromáždit kněží více, výjimečně vykonat i pouhý jeden kněz; musí však konat vše, co dle postupu náleží sedmi kněžím; nesmí ovšem Tajinu vykonávat sám pro sebe, tj. nad sebou samým.)

Zapalování svíček, které jsou zapíchnuty v pšenici. Podle ruské tradice se svíce zapálí všechny najednou po velké ektenii, při naplňování lampády olejem – před modlitbou posvěcení (jak je to vyznačeno v postupu obřadu). V řecké tradici se svíčky v pšenici zapalují postupně – před každým evangelijním čtením se rozzehne jedna další svíce /při proklimenu/, až jich nakonec hoří všech sedm.)

Modlitba posvěcení oleje. Čte ji první kněz, ostatní ji čtou spolu s ním ale potichu (proto musí mít každý svou vlastní knihu; podobně jako při epiklesi v liturgii). Sv. Simeon Soluňský popisuje, že všichni jerejové po přečtení této modlitby vykonali nad olejem „svaté znamení kříže“. Náš postup Tajiny oleje to už nepředepisuje.

Čtení evangelií. Někteří čtou všechna evangelia nad hlavou nemocného. Není to nutné, ale je to možné (činí se tak i za jiných příležitostí, jako jsou soukromé pobožnosti apod.). Evangeliařem se však nedotýkáme hlavy nemocného. Pokládání Evangelia na hlavu nemocného je totiž předepsáno učinit až při zvláštní modlitbě v závěru obřadu (kdy stačí v případě těžce nemocných jen se dotknout Evangeliařem hlavy věřícího).

Druhou posvěcující modlitbu (po prvním evangeliu) čte první kněz nahlas, ostatní kněží spolu s ním potichu. Nejsou-li zvláštní důvody ke zkrácení této modlitby, jak je to v postupu umožněno, není správné ji nepřechíst celou (modlitba je tam uvedena proto, aby se četla).

Pomazávání olejem: na čele, obou chráníčích, na tvářích, na ústech, na prsou, na obou stranách rukou. Z uvedeného výčtu je zřejmé, že pomazávána jsou místa, jimiž hřích nejspíše proniká do duše člověka. Pomazávají se posvěceným olejem, aby se vchod stal „neprůchodným a nepřístupným pro všechny nepřátelské síly“. Obyčej pomazávat i nohy (např. na holeních) je místní zvyklostí a není povinný.

Přípěvy k troparům kánonu. Ruská praxe. Dle Trebníku z r. 1639 a 1651: „Mnohomilostivý Pane, vyslyš prosbu služebníků svých, modlících se k tobě.“ Lvovský Trebník z r. 1695: „Hospodine, vyslyš prosbu služebníka tvého, s námi se k tobě modlícího.“ Trebník metr. P. Mohily: „Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.“ Dnes se většinou zpívá: „Mnohomilostivý Hospodine, vyslyš nás hříšné, modlící se k tobě,“ nebo „Mnohomilostivý Pane, smiluj se a uzdrav trpícího služebníka tvého.“ Vynechávat tropary kánonu se nesmí (vyjma níže uvedeného případu).

Zkrácení obřadu. V případě, že stav nemocného hrozí, že se nedožije dokončení Tajiny, může se obřad upravit a to vypuštěním jeho začátku: troparů, žalmu 142.,

Tajina svěcení oleje

přes kánon, až po stichiry; začíná se pak velkou ektenií a následujícím posvěcením oleje. Jestli po přečtení prvního apoštola a evangelia a po prvním přečtení modlitby „Otče svatý“ a následujícím prvním pomazáním bude nemocný ještě naživu, přečte se vše, co bylo vypuštěno, a pokračuje řádným postupem od druhého apoštola až do konce.

Vysvětlení některých pojmů: „pečeť“ – znamená kříže nakreslené svatým olejem na příslušná místa těla nemocného; „démonská krev“ (v 6. písni kánonu) – krev modlářských krvavých obětí; „dotýkání kněží“ (3. stichira) – poukazuje na to, že kdysi konali kněží pomazání nemocných bez použití štětců, ale přímo prsty své pravé ruky. V nejstarších dobách pomazávali kněží po nemocném svatým olejem nakonec i všechny přítomné a stěny domu. Dnes se nekoná.

Hromadné konání Tajiny oleje dle řeckého obyčeje

Koná se třeba každý měsíc pro ty samé věřící. Věřící přistupují k pomazání až poté, co nad nimi bylo povzneseno rozevřené evangelium s příslušnou modlitbou. Koná se takto: slouží obvykle tři kněží, kteří stojí kolem stolku (na středu chrámu) s olejem, v němž hoří světlo, a při čtení se střídají. Přítomní věřící píší na lístky jména svá a svých (pravoslavných) nemocných; kněží přečtou tato jména postupně při modlitbách (vždy po evangeliu; po každém evangeliu jsou čtena jiná jména) v průběhu obřadu. Při prvním proklimenu se zapálí první svíce zapichnutá v mouce; diákon koná malé okouřování malou kadidelnicí (ruční, bez řetízků – kací). Po přečtení všech sedmi evangelií (a postupném zapálení všech sedmi svící) věřící pokleknou (seskupí se k tomu na západ od stolku s olejem – tedy od kněží směrem k vratům chrámovým; čelem k oltáři). Kněží nad nimi povznesou rozevřené evangelium (stránkami dolů), dva krajní kněží drží evangeliář, hlavní kněz (ve středu mezi nimi otočen čelem k věřícím) čte nad evangeliářem modlitbu „Králi svatý“. Věřící (mohou mezi nimi být i další nesloužící duchovní) skloní hlavu k zemi. Evangeliář je pak položen na přenosný analog (postavený mezi stolkem s olejem a klečícími věřícími, tj. na místě, kde bylo evangelium drženo rozevřené). Sloužící kněží se pomazávají vzájemně (každý každého). Věřící (a nesloužící duchovní) přistupují po jednom, políbí evangelium a hned pak přistupují k jednomu ze sloužících kněží, který je pomaže (pečeť pomazání se klade jen na čelo, bradu, obě líce a dlaně z obou stran. Každý věřící (i nesloužící duchovní) je pomazán jen jedním z kněží (jedno pomazání stačí k dokonalému přijetí Tajiny). Poté políbí knězi ruku a jde k bočnímu stolku, na němž je připravena čistá vata, ze které si kousek odtrhne a otre si pomazaná místa; použitou vatu odloží do připravené nádoby.

Překlad pořízen dle slovanského trebníku. V postupu obřadu je tedy vyznačena praxe slovanská (ruská). Poznámky o odlišnostech řecké praxe jsou zmíněny v úvodu a v závěru. Vysvětlivky k Tajině oleje přeloženy z Nástolní knihy. Údaje o řecké praxi zaznamenány z pozorování. Jméno sv. Prokopa je vloženo do modlitby „Otče svatý“, protože i on měl již za svého života od Boha dar zázračného uzdravování.

Původní překlad revidován dle CSL a doplněn; 9/2008 — v. 0.45